EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 23.1.2023.
COM(2023) 34 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 450/2003 par darbaspēka izmaksu indeksu (DII) īstenošanu

I. IEVADS

Ar darbaspēka izmaksu indeksu (DII) novērtē to, kā ceturksnī mainījušās kopējās vienas stundas darbaspēka izmaksas, kas radušās darba devējiem, un tas savukārt ļauj kontrolēt to, kā mainījies izmaksu spiediens, ko rada ražošanas faktors "darbaspēks". DII ir viens no galvenajiem Eiropas ekonomiskajiem rādītājiem / euro rādītājiem[1], kas sniedz informāciju par ekonomikas attīstību eurozonā.

DII jo īpaši izmanto Eiropas Centrālo banku sistēma, lai novērtētu iespējamo inflācijas spiedienu, ko rada izmaiņas darba tirgū. Tas ir svarīgs rādītājs arī sociālajiem partneriem, kas iesaistīti sarunās par algām, un pašai Eiropas Komisijai, lai kontrolētu darbaspēka izmaksu īstermiņa izmaiņas. Visbeidzot, DII datus izmanto cenu indeksācijai dažos lielos komerclīgumos, kas ilgst vairākus gadus.

Eurostat savā tīmekļa vietnē katru ceturksni publicē ziņu laidienu par DII[2], kurā iekļauta apjomīga datu kopa, kas sadalīta pa saimnieciskajām darbībām un darbaspēka izmaksu komponentiem (algas un ar algu nesaistītās izmaksas). Minētajā tīmekļa vietnē atrodami arī izaugsmes rādītāji pa ceturkšņiem un pa gadiem.

Ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 27. februāra Regulu (EK) Nr. 450/2003 par darbaspēka izmaksu indeksu[3] ("DII regula") nosaka tādu vienotu sistēmu dalībvalstīm, ko izmanto, lai sagatavotu salīdzināmus darbaspēka izmaksu indeksus un iesniegtu tos Komisijai.

Regulas (EK) Nr. 450/2003 13. pantā ir noteikts, ka reizi divos gados Komisija iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei. Ziņojuma mērķis ir novērtēt gan dalībvalstu iesniegtās statistikas, gan ES agregātu kvalitāti, kā arī identificēt jomas, kurās varētu veikt uzlabojumus.

Šis ir Komisijas devītais DII ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei[4]. Tajā galvenā uzmanība pievērsta DII datiem, kas saņemti kopš iepriekšējā izdevuma, t. i., par pārskata ceturkšņiem no 2020. gada otrā ceturkšņa (2020. g. 2. cet.) līdz 2022. gada pirmajam ceturksnim (2022. g. 1. cet.). Tajā atspoguļoti *Eurostat* apsvērumi, kas izdarīti, vācot un validējot DII datus par šiem pārskata ceturkšņiem, un tas sagatavots, balstoties uz dokumentāciju, ko dalībvalstis iesniegušas savos ikgadējos kvalitātes ziņojumos.

Šajā izdevumā nav aptverti DII dati no Apvienotās Karalistes, kas 2020. gada 1. februārī izstājās no ES un, sākot no 2020. gada 1. ceturkšņa, pārtrauca sūtīt DII datus.

---

1 Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par eurozonas statistiku "Eurozonas statistikas un rādītāju metodoloģijas uzlabošana" (COM(2002) 661 galīgā redakcija).

2 Ceturkšņa ziņu laidienu publicē datumos, kas norādīti šo ziņu laidienu kalendārā, — abi pieejami *Eurostat* tīmekļa vietnē (http://ec.europa.eu/eurostat/web/main, pieejama angļu, franču un vācu valodā).

3 OV L 69, 13.3.2003., 1. lpp.

4 Sk. iepriekšējo ziņojumu (COM(2020) 819 final, 22.12.2020.).

Regulas (EK) Nr. 1216/2003[5] I pielikumā DII kvalitāte ir definēta, izmantojot šādus kritērijus: atbilstība, precizitāte, datu iesūtīšanas punktualitāte, pieejamība un skaidrība, salīdzināmība, saskaņa un pabeigtība. Tā kā iepriekšējā ziņojumā par DII tika atzīts, ka pieejamība un skaidrība ir apmierinoša, šajā ziņojumā lielākā uzmanība tiks pievērsta atbilstībai, pabeigtībai, punktualitātei, precizitātei, salīdzināmībai un saskaņai.

Šajā izdevumā ir ziņots arī par Covid-19 krīzes galveno ietekmi uz DII datu vākšanu.

II. VISPĀRĪGAIS PROGRESS LAIKPOSMĀ KOPŠ IEPRIEKŠĒJĀ ZIŅOJUMA

Kopš iepriekšējā ziņojuma iesniegšanas izmaiņas likumdošanas jomā nav notikušas. Nākamajos punktos ir sīki izklāstīti uzlabojumi, kas veikti ziņojuma sagatavošanas kontekstā.

2.1. Datu vākšanas standarti

Statistikas datu un metadatu apmaiņas (*SDMX*)[6] datu struktūru jaunākā versija un starptautiski saskaņotu kodu saraksti (pieejami tiešsaistē, izmantojot īpašu reģistru[7]) joprojām tiek veiksmīgi izmantoti, lai saņemtu dalībvalstu datus un sagatavotu DII, kā arī nosūtītu DII datus Eiropas Centrālajai bankai.

Attiecībā uz (ātrajiem un galīgajiem) datiem dalībvalstis no 2021. gada 3. ceturkšņa ir sākušas izmantot atjaunināto *SDMX* datu struktūras definīcijas versiju (2.3.), kurā iekļautas jaunākās izmaiņas, par kurām panākta vienošanās starptautiskā līmenī.

2.2. Datu validācija

Dati ir sistemātiski validēti, izmantojot jaunu rīku, ar ko pārbauda, vai izmantotie kodi un datu struktūras atbilst saskaņotajiem standartiem attiecībā uz datu nosūtīšanu (*SDMX*). Tas vienkāršo izstrādes procesu un samazina to kļūdu risku, kas rodas nepilnīgas kodēšanas rezultātā. Ja nosūtītā datne neatbilst spēkā esošajiem *SDMX* standartiem, tā tiek automātiski noraidīta. Dalībvalstis e-pastā saņem pieņemšanas vai noraidījuma paziņojumu un var piekļūt validācijas ziņojumam, izmantojot tiešsaistes pakalpojumu.

Kopš pēdējā ziņojuma iesniegšanas *Eurostat* ir pielāgojis izstrādes procesu, lai varētu apstrādāt visu veidu *SDMX* formātus — gan kompaktus, gan vispārējus.

Turklāt saistībā ar katru ceturkšņa datu nosūtīšanu *Eurostat* veic datu ticamības pārbaudes, salīdzinot tos laikā un pa *NACE* 2. redakcijas (*NACE* 2. red.) saimnieciskās darbības jomām. Ja salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni ir notikušas būtiskas izmaiņas, *Eurostat* lūdz dalībvalstīm apstiprināt datus vai nosūtīt izlabotu datni. Ja kādā konkrētā *NACE* iedaļā tiek

---

5 Komisijas Regula (EK) Nr. 1216/2003 (2003. gada 7. jūlijs), ar ko ievieš Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 450/2003 par darbaspēka izmaksu indeksu.

6 http://sdmx.org/ (pieejams tikai angļu valodā).

7 https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/ (pieejams tikai angļu valodā).

konstatētas apjomīgas pārskatīšanas vai pēkšņas izmaiņas, attiecībā uz tām tiek veikta sistemātiska pēcpārbaude kopā ar attiecīgajām valstīm.

2.3. Vienas stundas darbaspēka izmaksu līmeņi

Kopš pirmā laidiena 2016. gada aprīlī *Eurostat* turpina veiksmīgi publicēt ikgadējās aplēses par vienas stundas darbaspēka izmaksām atbilstīgi *NACE* 2. redakcijas sadaļām. Šīs aplēses ir balstītas uz līmeņiem, kas iegūti, veicot četru gadu apsekojumu par darbaspēka izmaksām, un kas ekstrapolēti ar darbaspēka izmaksu indeksiem. Tās sagatavo trīs mēnešus pēc pārskata perioda beigām, un tās aptver visas *NACE* sadaļas, izņemot *NACE* 2. redakcijas L sadaļu (operācijas ar nekustamo īpašumu).

2.4. Kvalitātes ziņojumi

Dalībvalstu iesniegtie kvalitātes ziņojumi tika laikus apstrādāti, izmantojot Eiropas Statistikas sistēmas metadatu sistēmas *Metadata Handler* jaunāko versiju, un darīti pieejami visiem lietotājiem[8].

2.5. Sezonālās un kalendārās korekcijas

Eurostat analizēja dalībvalstu iesniegtās sezonāli (*SA*) un kalendāri (*CA*) koriģētās laikrindas un salīdzināja valstu datus, kā arī 2021. gada oktobrī iesniedza šā salīdzinājuma rezultātus savai darba tirgus statistikas ekspertu grupai.

Eurostat arī uzlaboja valstu kvalitātes ziņojumiem pievienoto sezonālās koriģēšanas pielikumu. Šajā pielikumā jo īpaši ir sīki izklāstīti izmantotie sezonālās koriģēšanas modeļi, konstatētās izlecošās vērtības, korekciju lielums un rezultātu svārstīgums.

Eurostat publicē minētajā datubāzē un *Statistics Explained* rakstā par DII gan sezonāli koriģētus (*SA*), gan sezonāli nekoriģētus (*NSA*) datus par ES agregātiem. Kopējo rādītāju sezonāli koriģēti rezultāti tagad ir iegūti no sezonāli koriģētiem datiem par algas un ar algu nesaistīto izmaksu komponentiem, kas nodrošina konsekvenci.

III. DATU KVALITĀTE

3.1. Atbilstība un pabeigtība

Atbilstība

Lietotāji turpināja pieprasīt ne vien informāciju par ceturkšņa procentuālajām izmaiņām darbaspēka izmaksu ziņā, ko mēra ar DII, bet arvien vairāk arī informāciju par darbaspēka izmaksām absolūtā izteiksmē (euro stundā). Katru gadu aprīlī *Eurostat* turpināja publicēt aplēses par vienas stundas darbaspēka izmaksām euro un valstu valūtās (darbaspēka izmaksu līmeņi) atbilstīgi *NACE* 2. red. dalījumam. Tika iekļauts ikgadējā pieauguma rādītājs, kas

[8] https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (pieejams tikai angļu valodā).

raksturo vienas stundas darbaspēka izmaksu līmeņus, un ar algu nesaistīto izmaksu īpatsvars kopējās darbaspēka izmaksās[9]. Par šo aplēšu publicēšanu saņemtās atsauksmes ir pozitīvas, un *Eurostat* turpinās sagatavot gada darbaspēka izmaksas atbilstīgi *NACE* 2. red. dalījumam.

Pabeigtība

Šajā daļā tiek aplūkots, vai iesūtītie DII dati un metadati pabeigtības ziņā atbilst juridiskajām prasībām. Piezīmes attiecas uz indeksiem, svērumiem un kvalitātes ziņojumiem:

a) indeksi

Kopumā DII pieejamība un pabeigtība visā pārskata periodā bija apmierinoša. *Eurostat* saņēma kalendāri koriģētus datus, kā arī kalendāri un sezonāli koriģētus datus no visām dalībvalstīm par visiem ceturkšņiem, izņemot divus gadījumus (Grieķija, par 2020. gada 4. ceturksni un 2021. gada 2. ceturksni). Dalībvalstis iesniedza arī sezonāli nekoriģētus datus, izņemot Dāniju un Zviedriju, kurām ir piešķirtas atkāpes[10].

Kas attiecas uz pārējām Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm[11], gan Islande, gan Norvēģija nosūtīja DII datus par visiem pārskata perioda ceturkšņiem. Islande pašlaik sniedz tikai kalendāri koriģētus datus, kā arī kalendāri un sezonāli koriģētas laikrindas, savukārt Norvēģija iesūta tikai kalendāri koriģētus datus.

Neraugoties uz sezonāli koriģētu datu uzlaboto aptvērumu, pamatrādītāji joprojām balstās uz kalendāri koriģētu datu ikgadējām izmaiņām (*Q*/*Q-4*) (kur "*Q*" ir ceturkšņa dati), kas uzrāda mazāku svārstīgumu. Taču visi dati, citstarp sezonāli koriģētas aplēses, ir pieejami attiecīgajā *Eurostat* datubāzes tīmekļa lapā[12]. Visas valstis iekļāva visas *NACE* sadaļas, ņemot vērā iepriekš minētās atkāpes;

b) svērumi

Saskaņā ar DII regulu dalībvalstīm un citām EEZ valstīm katru gadu ir jānosūta dati par gada darbaspēka izmaksām attiecībā uz katras *NACE* sadaļas algas un ar algu nesaistīto izmaksu komponentiem ("svērumi"). Ir būtiski aktualizēt šos datus, jo tie ietekmē *Eurostat* veiktos *NACE* agregātu aprēķinus un kopsummu atvasināšanu no algas un ar algu nesaistīto izmaksu komponentiem.

Visas dalībvalstis un citas EEZ valstis līdz 2022. gada 30. jūnijam bija iesūtījušas svērumus par 2020. pārskata gadu. Bija pieejami arī valstu svērumi par 2021. pārskata gadu, izņemot Čehiju, Horvātiju, Īriju un Nīderlandi;

---

9 Sk. datu kopu *lc_lci_lev Eurostat* izplatīšanas datubāzē (https://ec.europa.eu/eurostat/data/database, pieejama angļu, franču un vācu valodā).

10 Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1216/2003 Dānijai, Vācijai, Francijai un Zviedrijai nav jāiesniedz sezonāli nekoriģēti dati. Vācija un Francija tik un tā tos iesniedz.

11 Regula (EK) Nr. 450/2003 neattiecas uz Lihtenšteinu.

12 https://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

c) kvalitātes ziņojumi

Visas dalībvalstis, izņemot Horvātiju, iesniedza valsts kvalitātes ziņojumus par 2020. pārskata gadu. Šie ziņojumi ir validēti un publicēti attiecīgajā *Eurostat* tīmekļa lapā[13].

3.2. Punktualitāte

Saskaņā ar DII regulu dalībvalstīm un citām EEZ valstīm dati par darbaspēka izmaksu indeksiem ir jāiesniedz 70 dienu laikā pēc pārskata ceturkšņa beigām.

Kopš iepriekšējā ziņojuma publicēšanas deviņas valstis ir nokavējušas datu iesūtīšanas termiņus:

- Nīderlande (dati par 2021. g. 1. cet. saņemti vienu kalendāro dienu pēc termiņa beigām);
- Īrija (dati par 2021. g. 1. cet. un 2022. g. 1. cet. saņemti četras kalendārās dienas pēc termiņa beigām);
- Dānija (dati par 2021. g. 2. cet. un 2022. g. 1. cet. saņemti vienu kalendāro dienu pēc termiņa beigām);
- Ungārija (dati par 2021. g. 2. cet. saņemti vienu kalendāro dienu pēc termiņa beigām);
- Francija (dati par 2021. g. 2. cet. un 3. cet. saņemti vienu kalendāro dienu pēc termiņa beigām, savukārt par 4. cet. — trīs kalendārās dienas pēc termiņa beigām);
- Somija (dati par 2021. g. 3. cet. saņemti vienu kalendāro dienu pēc termiņa beigām);
- Latvija (dati par 2021. g. 2. cet. saņemti divas kalendārās dienas pēc termiņa beigām);
- Horvātija (dati par 2021. g. 2. cet. saņemti divas kalendārās dienas pēc termiņa beigām); un
- Grieķija (dati par 2021. g. 3. cet. saņemti četras kalendārās dienas pēc termiņa beigām, savukārt par 4. cet. — trīs kalendārās dienas pēc termiņa beigām).

Kas attiecas uz citām EEZ valstīm, Norvēģija un Islande nosūtīja DII datus noteiktajā laikā.

3.3. Precizitāte

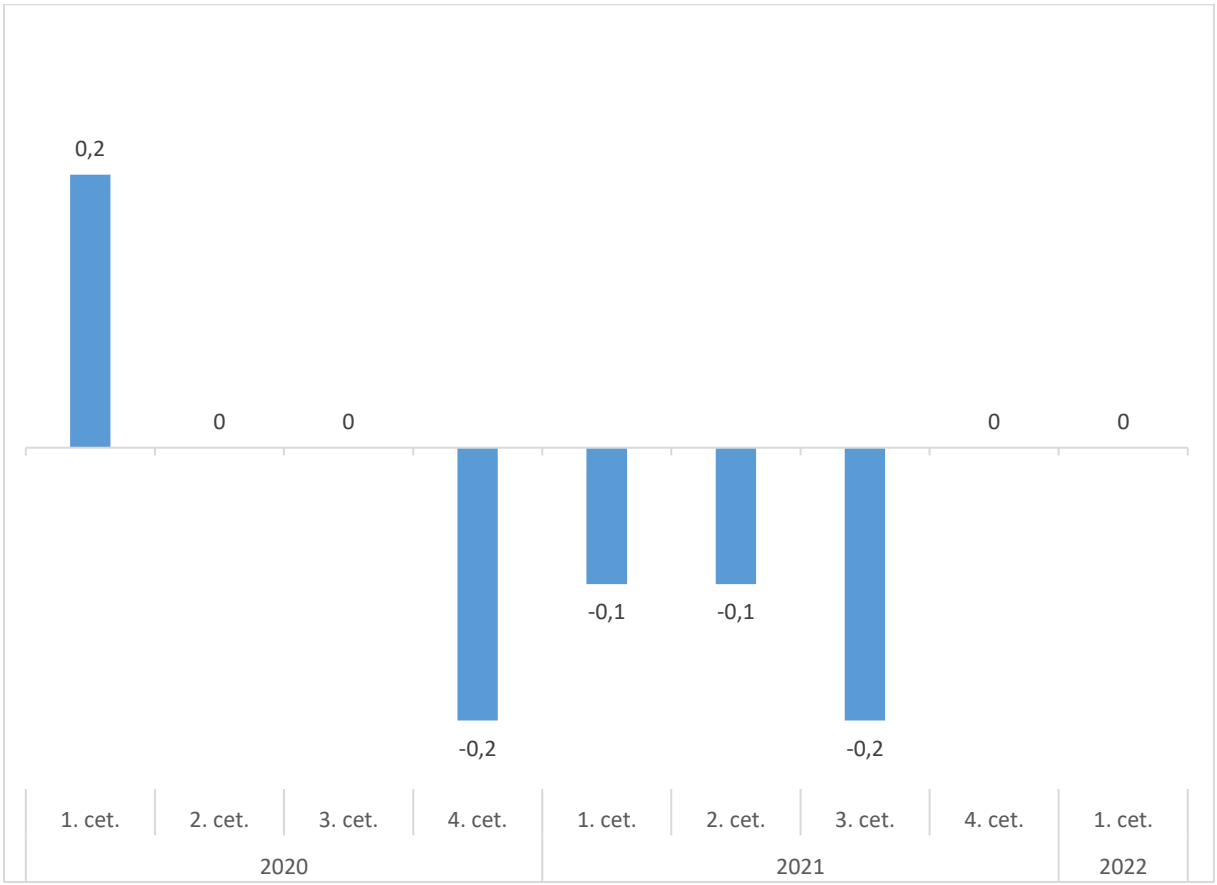
Darbaspēka izmaksu indeksu veido vairāki mainīgie lielumi (piem., darbaspēka izmaksas un nostrādātās stundas), ko var iegūt no vairākiem avotiem. Tas nozīmē, ka jebkurā laikā var rasties labojumi, kas ietekmē pēdējo ceturksni, vairākus ceturkšņus vai veselus gadus. Ja korekcijas attiecas uz pārskata gadu, ir jāpārskata visas laikrindas. ES galvenā rādītāja (pieauguma rādītāja pa gadiem) labojumi nekad nav pārsnieguši 0,2 procentpunktus (pp) (sk.

[13] https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (pieejams tikai angļu valodā).

1. attēlu). Šo labojumu iemesls bija Covid-19 krīze un valdības atbalsta pasākumi, par kuriem galvenokārt tika ziņots DII ar algu nesaistīto izmaksu komponentu kontekstā.

1. attēls. Izmaiņas ikgadējā pieauguma rādītājā laikposmā no pirmā līdz pēdējam DII laidienam

(ES27, NACE 2. redakcijas B–S sadaļas agregāts, kopējās darbaspēka izmaksas, procentpunktos [no 2020. g. 1. cet. līdz 2022. g. 1. cet.])

Avots:
- attiecībā uz galīgajiem datiem: *Eurostat* datu kopa *lc_lci_r2_q* [mainīgais lielums: darbaspēka izmaksas DII aprēķināšanai (darbinieku atalgojums, pieskaitot nodokļus un atņemot subsīdijas)];
- attiecībā uz pirmajām aplēsēm: *Eurostat* datu sagatavošanas datubāze.

Dati izgūti 24.06.2022.

3.4. SASKAŅOTĪBA UN SALĪDZINĀMĪBA

Saskaņotība ar nacionālo kontu rādītājiem

Viena no jomām, kas joprojām piesaista uzmanību, ir DII datu saskaņotība ar citiem statistikas datiem par darbaspēka izmaksām, jo īpaši ar nacionālo kontu (NK) ceturkšņa datiem.

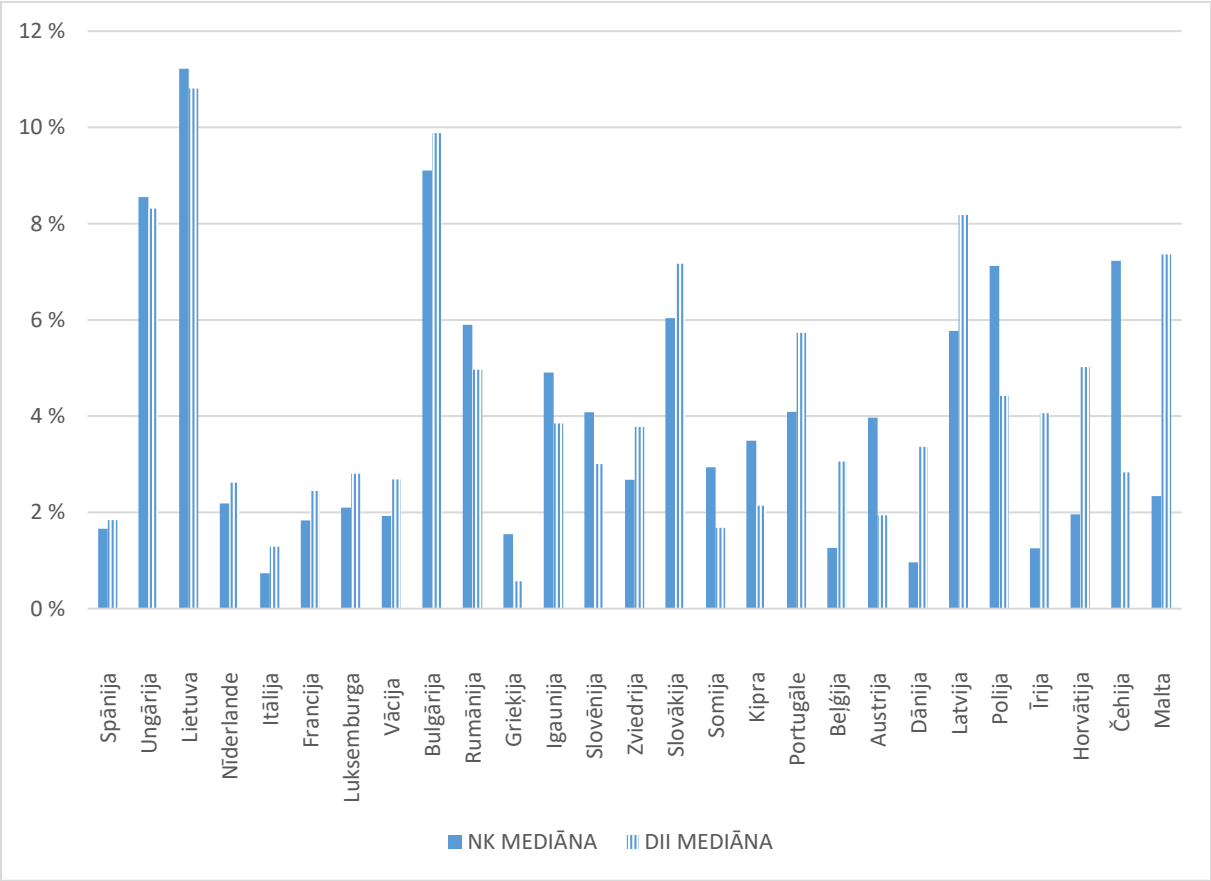
Saistībā ar gada kvalitātes ziņojumu dalībvalstis tiek aicinātas salīdzināt DII pieauguma rādītāju ar nacionālajos kontos iekļautā darba ņēmēju vienas stundas atalgojuma pieauguma rādītāju (EKS 2010 definīcija[14]). Nav paredzams, ka datu kopas pilnībā atbildīs: pat ja izmanto gandrīz identiskas darbaspēka izmaksu definīcijas, var atšķirties statistikas datu avoti un statistiskā uzskaite. Turklāt ir īpaši grūti savākt datus par nostrādātajām stundām gan DII, gan nacionālo kontu vajadzībām. Neraugoties uz šīm metodikas atšķirībām, ir informatīvi analizēt abu avotu atšķirību līmeni. Ja līmeņi pārsniedz noteikto relatīvo robežvērtību, tas var liecināt par kvalitātes problēmām kādā no datu kopām.

Lai novērtētu kvalitāti, *Eurostat* turpināja kontrolēt katras dalībvalsts *NACE* 2. redakcijas B līdz S sadaļas agregātus. Šā salīdzinājuma vajadzībām tika izmantoti sezonāli nekoriģētie DII dati, izņemot Dānijas un Zviedrijas datus, — par šīm valstīm bija pieejami kalendāri koriģētie dati. DII ikgadējā pieauguma radītāja mediāna tika salīdzināta ar darba ņēmēju vienas stundas atalgojuma pieauguma rādītāju astoņos ceturkšņos un tika nolemts, ka ir jāveic turpmāka analīze par atšķirībām, kas pārsniedz 2 pp (sk. 2. attēlu).

[14] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 549/2013 (2013. gada 21. maijs) par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (OV L 174, 26.6.2013., 1. lpp.).

2. attēls. DII ikgadējā pieauguma rādītāja mediāna salīdzinājumā ar darba ņēmēju vienas stundas atalgojumu

(NACE 2. redakcijas B līdz S sadaļas agregāts, kopējās darbaspēka izmaksas, pārskata periods: no 2020. g. 2. cet. līdz 2022. g. 1. cet.)*

* Par Dāniju un Zviedriju sezonāli nekoriģēti dati šā dokumenta sagatavošanas laikā nebija pieejami; to vietā tika izmantoti kalendāri koriģēti dati.

Avots:

- attiecībā uz nacionālajiem kontiem: *Eurostat* datu kopa *namq_10_a10* [mainīgais lielums: darbinieku atalgojums] un *namq_10_a10_e* [mainīgais lielums: darbinieku iekšzemes darba tirgus jēdziens, tūkstošos nostrādāto stundu];
- attiecībā uz DII: *Eurostat* datu kopa *lc_lci_r2_q* [mainīgais lielums: darbaspēka izmaksas DII aprēķināšanai (darbinieku atalgojums, pieskaitot nodokļus un atņemot subsīdijas)];

Dati izgūti 24.06.2022.

Valstis, kurās starpība bija vairāk nekā 2 pp: Malta (5 pp), Čehija (4,4 pp), Horvātija (3,1 pp), Īrija (2,8 pp), Polija (2,7 pp), kā arī Latvija un Dānija (katrā pa 2,4 pp) (sk. 2. attēlu, kurā valstis sarindotas augošā secībā pēc absolūtās vērtības starpības).

Minētās analīzes rezultāti ir apspriesti ar dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz datiem par nostrādātajām stundām.

Eurostat salīdzināja ne vien mediānas, bet arī DII un nacionālo kontu laikrindu ikgadējā pieauguma rādītāju standartnovirzi, kas ir svārstīguma rādītājs. Abu laikrindu svārstīgums salīdzinājumā ar iepriekšējo ziņojumu ir ievērojami palielinājies, jo krasi atšķiras nostrādāto stundu skaits. Sevišķi raksturīgi tas bija saimnieciskās darbības jomām, kuras visvairāk skāra Covid-19 krīze, proti, *NACE* 2. red. I sadaļai (izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi) un R sadaļai (māksla, izklaide un atpūta).

Salīdzināmība

Valstu iesniegto datu salīdzināmību nodrošina sīki izklāstītās definīcijas un metodika, kas iekļautas DII tiesību aktos. Dalībvalstis pilda ES prasības, izmantojot valsts līmenī pieejamus datu avotus. Lielākā daļa no tām izmanto vai nu apsekojumus, vai apsekojumu un administratīvo datu kombināciju, savukārt divas dalībvalstis paļaujas vienīgi uz administratīviem avotiem.

Lai publicētu laika gaitā salīdzināmus DII datus, ir svarīgi veikt kalendārās un sezonālās korekcijas. Pamatrādītājus koriģē, ņemot vērā kalendāros faktorus, savukārt sezonalitāti kompensē, salīdzinot to pašu ceturkšņu rādītājus divos secīgos gados.

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1216/2003 1. pantu DII rādītāji ir jānosūta sezonāli nekoriģētā, kalendāri koriģētā un kalendāri un sezonāli koriģētā veidā.

Regulā (EK) Nr. 450/2003 nav skaidri norādīts, vai kalendārās un sezonālās korekcijas ir jāveic, izmantojot tiešo vai netiešo pieeju. Netieša koriģēšana nozīmē, ka tiek koriģētas bāzes laikrindas, kuras pēc tam izmanto, lai sagatavotu augstāka līmeņa agregātus, savukārt tiešā koriģēšana nozīmē, ka atsevišķi koriģē katru laikrindu, citstarp augstāka līmeņa agregātus.

DII gadījumā *Eurostat* iesaka izmantot netiešo koriģēšanas pieeju, lai izvairītos no neatbilstībām starp kopējām darbaspēka izmaksām un komponentiem.

Eurostat sistemātiski meklē neatbilsmes starp kopējo rādītāju un komponentu ikgadējā pieauguma rādītājiem un ziņo attiecīgajām valstīm par visām neatbilsmēm, kas pārsniedz 0,1 pp (pēc noapaļošanas). Pēc tam kopējais DII tiek pārrēķināts, pamatojoties uz algas un ar algu nesaistīto izmaksu komponentiem (netiešā pieeja). Šī saskaņotā pieeja arī nodrošina valstu iesniegto datu labāku salīdzināmību.

IV. COVID-19 KRĪZES IETEKME

4.1. Dalībvalstu apsekojums

2020. gada martā *Eurostat* uzsāka apsekojumu, lai valstis varētu ziņot par galvenajām problēmām, ar kurām tās ir saskārušās DII datu vākšanā kopš pandēmijas sākuma. Visbiežāk sastopamā problēma, par kuru tika ziņots ES apsekojumā, kā arī 2020. gada 1. ceturkšņa un 2. ceturkšņa metadatu failos, bija zemāks apsekoto uzņēmumu atbilžu rādītājs, kam pamatā bija uzņēmumu īslaicīga slēgšana un jauni darba nosacījumi (saīsināta laika darbs, tāldarbs utt.).

4.2. Metodiskie norādījumi un ziņošana

Lai nodrošinātu saskaņotu Covid-19 pasākumu reģistrēšanu statistikas datos par darbaspēka izmaksām, jo īpaši ceturkšņa DII, *Eurostat* 2020. gada aprīlī publicēja norādījumus par saistībā ar Covid-19 krīzi īstenoto valdības shēmu reģistrēšanu darbaspēka izmaksu statistikā[15].

ES valstu valdību ieviestie atbalsta pasākumi atšķīrās pēc apjoma, intensitātes un laikposma atkarībā no tā, kā Covid-19 pandēmija ietekmēja katras valsts ekonomiku. Lai lietotājiem būtu vieglāk analizēt DII izmaiņas pandēmijas laikā, *Eurostat* apkopoja informāciju par galvenajām shēmām, kas ietekmē statistikas datus par darbaspēka izmaksām. Tas tika darīts ciešā sadarbībā ar nacionālajiem statistikas institūtiem, un šie rezultāti papildina *Eurostat* izplatīšanas datubāzē iekļautos DII metadatus[16].

4.3. Ietekme uz DII datiem

Neraugoties uz Covid-19 uzliesmojuma radītajiem šķēršļiem, dalībvalstīm izdevās laikus iesniegt datus par 2020. gada 1. ceturksni. 2020. gada 2. ceturksnī lielākajā daļā valstu tika reģistrēts liels DII algas izmaksu komponenta pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. To izraisīja nostrādāto stundu skaita samazinājums, lielākoties saglabājot algas līdzšinējā apmērā. Savukārt ar algu nesaistītais komponents samazinājās, atspoguļojot to, ka valdības izmaksāja lielākas subsīdijas (kas reģistrētas ar negatīvu zīmi), lai kompensētu uzņēmumiem algu samazinājuma ierobežošanu. Tomēr tā nenotika vienmēr, jo dažas ES valdības izvēlējās maksāt subsīdijas tieši darbiniekiem un tādā gadījumā tās netika reģistrētas statistikas datos par algām.

---

15 https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Labour-costs_Guidance_note.pdf.

16 Darbaspēka izmaksu indekss (DII) (europa.eu), 15.2. pozīcija.

V. SECINĀJUMI

Dalībvalstu DII un attiecīgo ES agregātu kvalitāte kopumā joprojām ir laba, neskatoties uz Covid-19 krīzes radīto ietekmi. Jo īpaši tika veikts maz labojumu attiecībā uz ES agregātiem — tāpat kā pirms krīzes. *Eurostat* arī izdeva detalizētus norādījumus, lai saglabātu salīdzināmību starp valstīm visā pārskata periodā.

Dalībvalstu iesniegtie kvalitātes ziņojumi tika apstrādāti, izmantojot Eiropas Statistikas sistēmas metadatu sistēmas *Metadata Handler* jaunāko versiju, un darīti pieejami visiem lietotājiem. *Eurostat* pievienoja visaptverošu pielikumu par sezonālās koriģēšanas praksi un rezultātiem visās dalībvalstīs. Turklāt dalībvalstis ziņoja par valdību ieviestajām galvenajām shēmām, ar kurām subsidēja darbaspēka izmaksas Covid-19 krīzes laikā. Šī informācija ir pievienota kvalitātes pārskata metadatiem.

Kopš 2017. gada *Eurostat* publicē ikgadējās aplēses par vienas stundas darbaspēka izmaksu līmeņiem atbilstīgi *NACE* 2. redakcijas sadaļām, pamatojoties uz darbaspēka izmaksu apsekojuma līmeņiem un DII tendencēm. Saistītajiem *Statistics Explained* rakstiem tika reģistrēts liels skatījumu skaits, tādējādi apliecinot lietotāju interesi.

Komisija turpinās regulāri kontrolēt prasību izpildi un datu kvalitāti, izmantojot iesūtītos datus un citus valstu dokumentus, citstarp kvalitātes ziņojumus.

Ciešā sadarbībā ar valstu statistikas iestādēm *Eurostat* arī veica vispārēju ES tiesību aktu pārskatīšanu saistībā ar darba tirgus statistikas datiem par uzņēmumiem. Šīs pārskatīšanas mērķis ir novērtēt un modernizēt visus ES tiesību aktus, kas attiecas uz darba tirgus statistiku par uzņēmumiem.

Eurostat plāno ierosināt šādus uzlabojumus attiecībā uz DII:

- savākt ātro DII aplēsi (t+45) dienās no lielākajām ES valstīm, lai publicētu eurozonas un ES kopsummas aptuveni (t+50) dienās;
- apkopot galīgos DII datus (t+65) dienās, nevis (t+70) dienās, lai publicētu rezultātus (t+72) dienās, nevis (t+77) dienās, kā tas ir pašlaik; un
- ieviest precizitātes mērķus DII algas izmaksu komponentam.